

FAYNBERGNING “KECHA” SHE’RIDA TABIAT VA INSON UYG’UNLIGI**Zamira Moldiyeva Bahodirovna****Ingliz Filologiyasi fakulteti talabasi, O’zDJTU****Email: zamiramoldiyeva219@gmail.com****<https://doi.org/10.5281/zenodo.18955789>**

Annotatsiya: Mazkur maqolada Aleksandr Faynbergning “Kecha” she’ri asosida tabiat va inson o’rtasidagi uyg’unlik masalasi tahlil qilinadi. Shoir ushbu she’rda tun manzarasi orqali tabiatning sokinligi, go’zalligi hamda inson hayoti bilan uzviy bog’liqligini badiiy tasvirlar orqali ifodalaydi. Maqolada she’rda qo’llangan poetik obrazlar, ramziy tasvirlar va badiiy vositalar ilmiy jihatdan ko’rib chiqiladi. Shuningdek, shoirning tun tasviri orqali ruhiy xotirjamlik, sokinlik va insonning tabiat bilan uyg’un yashashi g’oyasi ochib beriladi. “Kecha” she’ri misolida shoir poetikasining muhim jihatlari, xususan tabiat manzarasi orqali inson ruhiyatini tasvirlash mahorati ham yoritiladi.

Kalit so’zlar: Aleksandr Faynberg, “Kecha” she’ri, tabiat tasviri, inson va tabiat uyg’unligi, poetika, badiiy obraz, tun manzarasi, lirika.

Kirish

XX asr adabiyotida o’ziga xos badiiy uslub va poetik tafakkurga ega bo’lgan shoirlardan biri Aleksandr Faynberg hisoblanadi. U o’z she’riyatida inson qalbining nozik kechinmalarini, hayot falsafasini hamda tabiat manzaralarini o’ziga xos poetik ifodalar orqali tasvirlaydi. Faynberg lirikasida tabiat tasviri muhim o’rin egallaydi. Shoir tabiat manzaralari orqali inson ruhiy holatini, ichki kechinmalarini hamda hayot haqidagi falsafiy qarashlarini ochib beradi.

Shoir ijodida tun tasviri alohida estetik ahamiyatga ega. Tungi manzara shoir uchun nafaqat tabiat go’zalligini tasvirlash vositasi, balki inson ruhiy olamini ifodalash imkoniyatidir. Tun sukunati insonni o’yga toldiradi, ichki mushohadaga undaydi va ruhiy xotirjamlik bag’ishlaydi.

“Kecha” she’ri shoir lirikasida tabiat va inson uyg’unligini yorqin aks ettirgan asarlardan biridir. Ushbu she’rda tasvirlangan tun manzarasi oddiy kundalik hayot ko’rinishi bo’lsa-da, unda chuqur poetik mazmun mujassam. Oy nuri, daraxtlar, qushlar sayrash va tungi sukunat kabi tasvirlar orqali shoir inson va tabiat o’rtasidagi uyg’unlikni ko’rsatadi.

Muhokama

Tabiat manzarasining poetik tasviri

“Kecha” she’rining asosiy badiiy xususiyatlaridan biri tabiat manzarasining jonli tasvirlanishidir. She’r boshida to’lin oy osmon bag’rida yorqin nur sochib turadi. Oy obrazi tunning markaziy poetik timsollaridan biri bo’lib, u sokinlik va go’zallikni ifodalaydi.

Masjid gumbazlarining osmonga bo’y cho’zib turishi esa manzaraga ulug’vorlik bag’ishlaydi. Bu tasvir orqali shoir tungi manzaraning nafaqat go’zalligini, balki uning ruhiy va ma’naviy mazmunini ham ochib beradi.

Tabiat manzarasini boyituvchi yana bir muhim detal – jo’ka daraxtining asal hididir. Ushbu hid she’rga nafislik va yoqimli kayfiyat bag’ishlaydi. Bedana sayrash va tungi sukunatni jonlantiruvchi tovush sifatida tasvirlanadi. Bu tasvirlar o’quvchiga tabiatning tirik va harakatda ekanligini his qildiradi.

Inson hayoti va tabiat o’rtasidagi uyg’unlik

She’rda tabiat tasviri bilan bir qatorda inson hayoti ham tasvirlanadi. Chinor soyasidagi kimsasiz choyxona va unda dam olayotgan choyxonachi chol obrazi oddiy inson hayotining bir ko’rinishidir.

Bu epizod she’rga hayotiylik bag’ishlaydi. Tabiatning sokin manzarasi bilan insonning tinch dam olayotgan holati uyg’unlashib ketadi. Natijada tabiat va inson hayotining tabiiy uyg’unligi yuzaga keladi.

Choyxonachi chol obrazi orqali shoir oddiy hayot lahzalarining go’zalligini ko’rsatadi. Bu tasvir insonning tabiat bag’rida yashashi va undan ruhiy xotirjamlik topishini ifodalaydi.

Tungi sokinlik va ruhiy xotirjamlik

She’r davomida tunning sokinligi turli badiiy obrazlar orqali ifodalanadi. Tol novdalari quduq ustida egilib turadi, oy nuri esa yaproqlar orasidan yerga tushadi. Bu tasvirlar she’rga romantik va poetik muhit bag’ishlaydi.

Shoir tungi manzarani tasvirlar ekan, sukunatni ham alohida ko’rsatadi. Bedana sayrashi va olisdan eshitilayotgan musiqa tovushi tungi muhitni yanada ta’sirchan qiladi. Bu tovushlar sukunatni buzmaydi, balki uni boyitadi.

Tungi sokinlik insonni o’yga toldiradi, ichki mushohada qilishga undaydi. Shoir aynan shu ruhiy holatni badiiy tasvirlar orqali ifodalashga erishadi.

Badiiy vositalar va poetik uslub

She’rda ko’plab badiiy vositalar qo’llangan. Metafora, tasviriy ifodalar va poetik obrazlar she’rning estetik qiymatini oshiradi.

Oy nuri, daraxt soyasi, qushlar sayrashi kabi tasvirlar tabiatning jonli manzarasini yaratadi. Bu tasvirlar o’quvchini she’r muhitiga olib kiradi va tasvirlangan manzarani ko’z oldida gavdalandiradi.

Faynberg poetikasining muhim xususiyati shundaki, u murakkab fikrlarni sodda va ravon tilda ifodalaydi. She’rda ortiqcha murakkablik yo’q, ammo uning mazmuni chuqur va ta’sirchan.

Tabiat tasvirining estetik ahamiyati

She’rda tasvirlangan tabiat manzaralari o’quvchida estetik zavq uyg’otadi. Shoir tabiat go’zalligini tasvirlash orqali o’quvchini ham ushbu go’zallikni his qilishga undaydi.

Tun manzarasi inson qalbida sokinlik va xotirjamlik hissini uyg’otadi. Tabiatning bu holati inson ruhiyatiga ijobiy ta’sir ko’rsatadi. Shu sababli she’r nafaqat poetik tasvir, balki ruhiy tasalli manbai sifatida ham qabul qilinadi.

Xulosa

Aleksandr Faynbergning “Kecha” she’ri tabiat va inson o’rtasidagi uyg’unlikni ifodalovchi yorqin poetik asarlardan biridir. Shoir tun manzarasi orqali tabiatning sokinligi, go’zalligi va inson hayoti bilan uzviy bog’liqligini ko’rsatadi.

She’rda oy nuri, daraxtlar, qushlar sayrashi kabi tasvirlar orqali poetik muhit yaratiladi. Shu bilan birga, choyxonachi chol obrazi oddiy inson hayotining tinch va osoyishta lahzalarini aks ettiradi.

Tabiat va inson hayotining bunday uyg’un tasviri she’rning asosiy g’oyasini tashkil etadi. Shoir tabiat bag’rida yashayotgan insonning ruhiy xotirjamligini va sokin hayot falsafasini badiiy ifoda etadi.

Shunday qilib, “Kecha” she’ri o’zining badiiy jozibasi, poetik tasvirlari va chuqur mazmuni bilan Faynberg lirikasining yorqin namunalaridan biri hisoblanadi.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. Faynberg, A. Saylanma asarlar. Toshkent: G‘afur G‘ulom nomidagi nashriyot, 2009.
2. Karimov, N. XX asr o‘zbek adabiyoti tarixi. Toshkent: O‘zbekiston, 2010.
3. Qosimov, B. Adabiyot nazariyasi. Toshkent: Sharq, 2006.
4. O‘zbekiston Milliy ensiklopediyasi. “Aleksandr Faynberg” maqolasi. Toshkent, 2001.